

קבוצת קריאה: היסטוריה אלטרנטיבית של בינה מלאכותית מנקודת מבט נפשית

ד"ר אסף חזן

התוכנית לפרשנות ותרבות, אוניברסיטת בר-אילן

שנה"ל תשפ"ו 6-2025

ארבעה מפגשים לאורך השנה. מפגש ראשון מתוכנן לתאריך 24.12.25 בשעה 12:00.

ליצירת קשר: asitwas@gmail.com

לינק להרשמה: <https://forms.gle/ZAsdAGQory4DHQtT8>

בקבוצת הקריאה הזו נבחן יחד, באופן ביקורתי, את ההיסטוריה והפילוסופיה של הבינה המלאכותית דרך עדשה פרשנית נפשית. המיקוד שלנו יהיה בחקר ההיסטוריה האינטלקטואלית הקנונית של הבינה המלאכותית וזיהוי הסתירות הטבועות בתיאור המקובל. בחינה ביקורתית זו תוביל אותנו למקורותיה של מחשבה נפשית חדשה שצמחה במסגרת התנועה הקיברנטית, והגיעה בסופו של דבר לשיאה בסדנת דארטמות', שם נוסדה רשמית הבינה המלאכותית כתחום מחקר יישומי. בתוך כך נחקור את הפיצול הבסיסי בין בינה מלאכותית סימבולית (תוכנת מחשב בסיסית) לבין מודלים מבוססי רשתות נוירונים, כגון הפרספטרון, פיצול הנושא השלכות פסיכופיזיות משמעותיות. על ידי חשיבה מחודשת על הפיצול הזה והתבוננות פרשנית בהתפתחות מכונות למידה עמוקה עכשוויות, נגלה נקודות מבט חדשות על מה שעוד נותר אנושי כיום.

מפגש ראשון: היסטוריה של בינה מלאכותית

ההיסטוריה הקאנונית של בינה מלאכותית: פיצול גוף נפש. נקרא במקורות המקובלים המתארים את התפתחות הבינה המלאכותית החל בהמצאת המחשב הדיגיטלי ועד לתחיה מחדש של התחום בסוף המאה ה-20 לאחר שנים של "תרדמת חורף". נבקש לקרוא את הפיצול מחדש, כסבוך ומורכב יותר באופן המשליך על למידה עמוקה כיום.

קריאה מתוך:

Boden, Margaret A. Artificial Intelligence: A Very Short Introduction. Oxford University Press, 2018.

Johnston, John. Artificial Life. MIT Press, 1997.

מפגש שני: קיברנטיקה כמקור רעיוני לבינה מלאכותית

הקיברנטיקה כמקור הרעיוני לבינה המלאכותית. נעסוק באופן בו המעבר מטכנולוגיה אנאלוגית לדיגיטלית (בשילוב עם מושג הפידבק) הוא המקור הרעיוני החשוב להבנת יסודות המחשבה אודות

בינה מלאכותית. כל זאת מכיוון שהוא מאפשר חשיבה מחודשת אודות ההבדל גוף-נפש ומציע תפיסה חדשה של מכונה "חולמת".

קריאה מתוך:

Wiener, Norbert. *Cybernetics: Or Control and Communication in the Animal and the Machine*. MIT Press, 1948. ISBN: 978-0262538305.

Pias, Claus, ed. *Cybernetics: The Macy Conferences 1946–1953*. Diaphanes, 2016. ISBN: 978-3037345986.

מפגש שלישי: קריאה מחודשת בטקסטים מקוריים של המייסדים

מתוך הבנה של המטאפיזיקה הקיברנטית נקרא בכמה טקסטים מכוננים של כמה מן האבות המייסדים של הבינה המלאכותית. נראה כיצד הטקסטים הללו מכילים הנחות מובלעות לגבי טיבן הפרשני (והנפשי) של המכונות החדשות.

קריאה מתוך:

Rosenblatt, Frank. *The Perceptron: A Probabilistic Model for Information Storage and Organization in the Brain*. *Psychological Review*, vol. 65, no. 6, 1958, pp. 386–408.

Newell, Allen, and Herbert A. Simon. *The Logic Theorist: A Study in Problem Solving*. *Psychological Review*, vol. 58, no. 5, 1951, pp. 293–320.

מפגש רביעי: מחשבות אודות האנושי

לאור המסלול ההיסטורי שנתאר, נקרא אודות אפשרויות חדשות להבנת יחסי אדם טכנולוגיה (כאלה שהם מעבר לסייבורג, או מבנים פוסט-הומניים מקבילים). לשם כך נתרכז בכתביו של סימונדון.

קריאה מתוך:

Simondon, Gilbert. *On the Mode of Existence of Technical Objects*. Translated by Ninian Mellamphy, University of Western Ontario, 1980.

Hui, Yuk. *Recursivity and Contingency*. London: Rowman & Littlefield International, 2019. ISBN: 978-1786605843.